

має об'ємну вагу $\gamma = 0,37 / \text{м}^3$. Наявність в складі екструдату відходів з висівок, лущиння гречки і насіння трав приводить до зниження об'ємної його ваги.

Кормові характеристики комбікормів, одержаних методом екструдування зерна і відходів зернового виробництва з добавками сапоніту, за вмістом сирого протеїну коливаються від 80 до 229 г в одному кілограмі комбікорму. Найбільший вміст протеїну одержано в комбікормі, що містить 95 % кукурудзи. Великий вміст протеїну має комбікорм, що містить зерно віки і гороху. Комбікорм ячмінит (95 % ячменю і 5 % сапоніту) має невисокий вміст протеїну (107 г), але великий вміст крохмалю – 484 г. Екструдат, що містить 46 % висівок, 46 % лущиння гречки, 5 % гороху і 5 % сапоніту містить 128 г протеїну і всього 23 г крохмалю. Екструдат, що складався з кукурудзи з качанами (93 % і 7 % сапоніту) містить невелику кількість протеїну (79 г), але велику кількість крохмалю (528 г) і цікавий своїм складом мікроелементів. Результати застосування комбікормів, що виготовлялися методом екструдування з добавками відходів зернового виробництва і сапоніту, в сільськогосподарських підприємствах ТОВ «Волиця», ФГ «Трембіта», КСП «Колос» Хмельницької області при відгодівлі свиней і поросят, їх приріст зріс від 1,7 до 2 разів в порівнянні з контрольною групою при 100 % виживаємості молодняка.

Список використаних джерел

1. Кулик М. Ф. Традиційні і нетрадиційні мінерали в тваринництві. Київ: Сільгоспосвіта. 1995. 251 с.
2. Засуха Т. В. Нові дисперсні матеріали у тваринництві. Вінниця: Арбат. 1997. 224 с.

Нестеренко Світлана

д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту
Таврійський державний агротехнологічний університет,
м. Мелітополь
Україна

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УПРАВЛІННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Трансформаційні зміни в аграрному секторі в ході сучасної реформи носять украй суперечливий характер. З одного боку, створюються передумови для різноманіття форм господарювання і підвищення мотивації до ефективної праці, а з іншого – посилюються руйнівні процеси відтворювальної і технологічної структур, внаслідок чого сільське господарство за своїми кількісними і якісними параметрами виявилось відкинутим на декілька десятиліть назад.

Все це переконливо свідчить, що як наукові основи (теорія, методологія, методи), так і практика реформування (стратегія і тактика реформ) в сільському

господарстві були неадекватні властивостям об'єктів трансформації. Тому аграрні перетворення носять достатньо суперечливий характер. Кризові явища в аграрному секторі на сьогодні такі, що актуальність дослідження проблем його подальшої трансформації істотно посилилася.

Проте до цих пір серед учених і практиків продовжуються дискусії щодо теоретичної бази аграрних перетворень, стратегії і тактики їх проведення, методології аграрного реформування, оцінки результатів і перспектив розвитку реформи, концепцію розвитку агропромислового комплексу і виходу його з кризової ситуації, шляхи підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, а також багатьох інших аспектах даної проблеми.

У результаті реформування сільськогосподарського виробництва з'явилися різноманітні організаційні форми господарювання. Станом на 2017 р. на території країни виробництвом сільськогосподарської продукції займалося 47,7 тис. аграрних підприємств різних організаційно-правових форм господарювання (включаючи фермерські господарства), які використовували 40,9 млн га сільськогосподарських угідь. У господарських товариствах зосереджено 44,2 % цих угідь, у фермерських господарствах – 12,1 %.

На 1 січня 2017 р. налічувалось 33,7 тис. фермерських господарств, у власності та користуванні яких знаходилося 4,4 млн га сільгоспугідь, з них 4,3 млн га ріллі [1]. Тому одним з важливих складників аграрної реформи в нашій країні є удосконалення організаційно-правових форм сільськогосподарського виробництва, що тісно пов'язане з підвищенням ефективності функціонування сільського господарства. На це й спрямовано прийняття багатьох законодавчих актів. Однак пошук нових організаційно-правових форм підприємств є перманентним процесом.

Разом з тим, практичне здійснення аграрних перетворень виявило і ряд проблем, які потребують розв'язання. Так, значна чисельність селян-власників земельних і майнових часток (паїв) залишилася незадовільна своїм вибором форми господарювання, лідерів чи партнерів на ринку оренди землі та майна, що й зумовило актуальність дослідження питань подальших трансформаційних процесів.

Для забезпечення дієздатних форм господарювання у сфері аграрного виробництва еволюція сільськогосподарських підприємств повинна передбачати досягнення таких завдань: удосконалення системи управління конкурентоспроможністю підприємств, удосконалення виробничих відносин, підвищення рівня соціальної захищеності працівників підприємства, створення умов для залучення інвестицій у сільське господарство [2].

Головна роль у виробництві сільськогосподарської продукції в умовах ринку повинна належати сільськогосподарським підприємствам з високим рівнем концентрації капіталу, основних виробничих фондів і праці, що дозволяє підвищити спеціалізацію, активніше впроваджувати сучасні засоби виробництва, удосконалювати технологію й організацію виробничих процесів і праці і на цій основі знижувати виробничі витрати. Справедливою є думка

економістів, які вважають, що в сільськогосподарських підприємствах закладений значний потенціал економічного росту: високий рівень концентрації кваліфікованої праці, капітальних ресурсів, сільськогосподарських угідь, що за певних умов може дати швидку віддачу.

До цих умов насамперед варто віднести: зміну відносин влади всіх рівнів до колективного господарства (у даний час їх часто відносять до безперспективної форми господарювання); відновлення вертикалі керування сільськогосподарським виробництвом на новому рівні; адресне інвестування сільського товаровиробника в повному обсязі. Відомо, що дефіцит фінансових і матеріальних ресурсів у кілька відсотків призводить до зниження їхньої віддачі. У даний час дефіцит виробничих ресурсів у сільському господарстві складає 100 %, тому віддача від сільського товаровиробника в таких умовах, коли ріст престижу сільської праці, що досягається не тільки матеріальними стимулами, не очікується.

Трансформація нових форм господарювання дає можливість утворення конкуренції між ними, тому на думку автора: «трансформаційні перетворення це така взаємодія суб'єктів суперництва, яка в результаті призводить до створення нових більш ефективних способів змагання».

Список використаних джерел

1. Статистичний збірник Сільське господарство України за 2016 р. URL: www.ukrstat.gov.ua.

3. Нестеренко С. А. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств: управлінський аспект: монографія. Київ, 2012. 483с.

Николюк Ольга

доктор економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій і моделювання систем
Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир
Україна

ФРАКТАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АПК: ЗМІСТ ТА ПЕРЕВАГИ

Однією із характерних рис вітчизняної сфери сільського господарства є неспроможність малих і середніх сільськогосподарських підприємств відстоювати власні інтереси у взаємодії із крупними суб'єктів агробізнесу (передусім, із переробними підприємствами, агрохолдинговими структурами, трейдерами, посередниками тощо). Це суттєво впливає на остаточні фінансово-економічні результати діяльності сільськогосподарських товаровиробників, на яких припадає основна частка створеної в АПК доданої вартості. Вирішення наведеної проблеми лежить у площині поглиблення міжгалузевих зв'язків та забезпечення розвитку агропромислової інтеграції як за горизонталлю, так і